فضیلت حفظ آیات قرآن

شاگرد ۲: فرمودید فهم هر آیه‌ای یک درجه از عقل می‌خواهد؟

استاد: بله؛ یعنی وقتی در وجود مؤمن درجه‌ای از عقل بالفعل می‌شود، یا به تعبیر دیگر شأن بالقوه عقلانی او، فانی در شأنی از مراتب عالم قدس و تجرد می‌شود، او می‌تواند آیه‌ای که ناظر به آن درجه است را، قرائت کند. قرائت چیست؟؛ یعنی از بطونی که دارد به زبان اجراء کند و الا بچه که یک چیزی می‌خواند، لقلقه است. قرائت وقتی است که کسی که می‌خواند بفهمد. از بطون آن به ظهور برسد.

شاگرد ۲: روایتی که می‌گوید: جایگاه حافظ قرآن بالا است، برای کسی است که واقعاً قرآن را فهمیده باشد؟

استاد: بله؛ آن روایات، خیلی عالی است. ما نباید باطن اخروی آنچه که حضرت علیه السلام فرموده‌اند را، مانع صدق دنیوی آن قرار بدهیم. «مَن قَرَأَ القرآنَ فكأنّما استُدرِجَتِ النُّبوّةُ بين جَنبَيهِ، غيرَ أنّهُ لا يُوحى إلَيهِ»[1]، اگر بگوییم این برای قیامت است که مردم به‌دنبال آن نمی‌روند. حضرت علیه السلام گفته‌اند که مردم در اینجا به دنبالش بروند. نباید به‌خاطر مطلب آنجا، بگوییم پس این حدیث مربوط به همه نیست. من تقریباً اطمینان دارم وقتی حضرت علیه السلام برای مسلمین «من حفظ القرآن» را گفته‌اند، یعنی به‌دنبال آن بروید.

شاگرد: یعنی فقط الفاظ؟ ولو هیچ عملی نباشد؟

استاد: بله؛ این الفاظ، الفاظ خدای متعال است. نورانیت می‌آورد. چهار روز هم عمل نکند، وقتی هواهایش رفت، به سر خودش می‌زند و می‌گوید حال وقتش است. یعنی خود حافظ بودن ِقرآن، مهم است؛ وقتی نور می‌آید، کار خودش را می‌کند. «مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ وَهُوَ شابٌّ مُؤْمِنٌ اخْتَلَطَ الْقُرْآنُ بِلَحْمِهِ وَدَمِهِ»[2]؛ تعبیر را ببینید! لذا این روایات تشویق این است که همه قرآن را حفظ کنند. اما باطن این روایات، عالم آخرت همین است که بعد از این قرآن را یاد گرفتی، حال باید بجنبی. حال باید قرائت باطنی کنید. از فهم باشد. جابر بود که این آیه را قرائت می‌کرد: «إنّ الّذي فَرَضَ عَلَيكَ القُرآنَ لَرادُّكَ إلى مَعاد»[3]. می‌دانید که این آیه، یکی از آیات رجعت است.

شاگرد ۲: «إنّا نَحنُ نَزَّلنَا الذِّكرَ وَإنّا لَهُ لَحافِظونَ»[4] به این معنا نیست؟ کلام پیامبر صلّی اللّه علیه و آله اشاره به این ندارد؟

استاد: در «حافظون» مراد از حافظ، خداوند متعال است.

شاگرد ۲: منظورم حفظ و نگهداری، مواظبت، عمل کردن.

استاد: نکته‌ی قشنگی است. یعنی «انّا للقرآن لحافظون، حافظون فی المصاحف، حافظون عند ولیّنا، و حافظون فی صدور الحفاظ، فی صدور المومنین».

شاگرد ۲: ظاهراً روایاتی که مربوط به حفظ است، مربوط به سنین‌ها است. از طریق امامان معصوم علیهم السلام که داریم که قرآن را حفظ کنید. حفظ به این معنا.

استاد: یعنی در صدور باشد؟

شاگرد ۲: بله؛ بیشتر آن‌ها از طریق عامه است.

استاد: خیر؛ در کافی شریف یک کتاب مستقل داریم. کتاب فضل القرآن. باب‌هایی با عناوینی هست. اینطور نیست که نباشد. لذا در روایات دارد با اینکه حافظ هستید، از روی مصحف بخوانید افضل است. چون «اَلنَّظَرُ إِلَى اَلْمُصْحَفِ عِبادَةٌ»[5]. حفظ‌های در آن زمان، خیلی وسیع بوده است. باز هم به‌دنبال این فرمایش شما می‌رویم. شواهدی له فرمایش شما ای روایاتی که برای «ظهر القلب» و حفظ هست. «بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ»[6] که «آیات بینات» که فقط روی مصحف باشد.[7]

---

[1]. ابن ابي شيبة، المصنف، ج ۶، ص ۱۲۰.

[2]. شیخ کلینی، الكافي، ج ۲، ص ۶۰۳.

[3]. القصص، آیه‌ی ۸۵.

[4]. الحجر، آیه‌ی ۹.

[5]. علامه‌ی مجلسی، بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار علیهم السلام، ج ۱، ص ۲۰۴.

[6] همان ج ۸۹، ص ۱۹۶: «عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنِّي لَأَكْرَهُ أَنْ أَنْظُرَ فِي الْمُصْحَفِ قَالَ فَقَالَ لِي لَا بَلْ انْظُرْ فِي الْمُصْحَفِ فَإِنَّ النَّظَرَ فِي الْمُصْحَفِ عِبَادَةٌ».

[7]. العنکبوت، آیه‌ی ۴۹.

بازبینی #3
ایجاد شده 15 فوریه 2024 08:55:50 توسط ... .
به روزرسانی شده 15 فوریه 2024 12:32:57 توسط ... .